

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

BÙI HOÀNG DŨNG

**ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG VÀ ĐỀ XUẤT
GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN CÂY NHÃN
TẠI HUYỆN SÔNG MÃ, TỈNH SƠN LA**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

THÁI NGUYÊN - 2019

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

BÙI HOÀNG DŨNG

**ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG VÀ ĐỀ XUẤT
GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN CÂY NHÃN
TẠI HUYỆN SÔNG MÃ, TỈNH SƠN LA**

Ngành: Phát triển nông thôn

Mã số: 8 62 01 16

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: GS.TS. Trần Ngọc Ngoạn

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị, một công trình nghiên cứu nào.

Trong luận văn tôi có sử dụng các thông tin từ nhiều nguồn khác nhau. Các thông tin trích dẫn được sử dụng đều được ghi rõ các nguồn gốc và xuất xứ.

Tác giả luận văn

Bùi Hoàng Dũng

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập và nghiên cứu luận văn tốt nghiệp Cao học tại trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên, tôi đã nhận được sự giúp đỡ và tạo điều kiện của Nhà trường, phòng Đào tạo, các thầy cô giáo, gia đình và bạn bè để hoàn thành luận văn của mình, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới:

- Ban Giám hiệu và Phòng Đào tạo trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên;

- GS.TS. Trần Ngọc Ngoạn người đã định hướng nghiên cứu, hướng dẫn, giúp đỡ em trong suốt quá trình thực hiện và hoàn thành luận văn này;

- Ban chủ nhiệm khoa, cùng các thầy cô giáo khoa Kinh tế & Phát triển nông thôn, Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên đã truyền đạt, trang bị cho em những kiến thức, kinh nghiệm quý báu cũng như tạo môi trường học tập thuận lợi nhất trong suốt khóa học;

- Chính quyền và nhân dân huyện Sông Mã đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong suốt thời gian nghiên cứu.

Cuối cùng em xin gửi lời cảm ơn chân thành tới tất cả các thầy, cô giáo, gia đình, bạn bè và đồng nghiệp đã luôn đồng viên, giúp đỡ trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu đề tài.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày 20 tháng 02 năm 2019

Học viên

Bùi Hoàng Dũng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC BẢNG	vi
TRÍCH YẾU LUẬN VĂN THẠC SĨ	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng nghiên cứu.....	2
4. Phạm vi nghiên cứu.....	2
5. Những đóng góp mới, ý nghĩa khoa học hoặc thực tiễn	3
Chương 1. CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI	4
1.1. Cơ sở lý luận	4
1.1.1. Cây ăn quả.....	4
1.1.2. Cây Nhãn (Dimocarpus longan)	6
1.2. Cơ sở thực tiễn	12
1.2.1. Tình hình sản xuất và tiêu thụ nhãn trên thế giới	12
1.2.2. Tình hình sản xuất và tiêu thụ nhãn ở Việt Nam	13
1.3. Tổng quan các công trình nghiên cứu có liên quan	14
1.3.1. Nghiên cứu thúc đẩy tăng năng xuất nhãn.....	14
1.3.2. Nghiên cứu phòng trừ sâu bệnh hại nhãn	17
Chương 2. ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	18
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	18
2.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	18
2.1.2. Điều kiện kinh tế, xã hội	23
2.1.3. Đánh giá chung về địa bàn nghiên cứu	29
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	30
2.3. Phương pháp nghiên cứu	31
2.3.1. Phương pháp điều tra thu thập thông tin thứ cấp.....	31

2.3.2.	Phương pháp thu thập thông tin sơ cấp.....	31
2.3.3.	Phương pháp tổng hợp thông tin.....	32
2.4.	Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	34
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN		34
3.1.	Thực trạng sản xuất và tiêu thụ nhãn trên địa bàn huyện Sông Mã ...	34
3.1.1.	Tình hình sản xuất nhãn	34
3.1.2.	Thực trạng sản xuất nhãn trên địa bàn huyện Sông Mã	35
3.1.3.	Tình hình thu hoạch, tiêu thụ và chế biến nhãn	39
3.2.	Nghiên cứu, phân tích một số yếu tố ảnh hưởng đến việc phát triển cây nhãn tại huyện Sông Mã.....	42
3.2.1.	Đặc điểm của các hộ trồng nhãn.....	42
3.2.2.	Kỹ thuật trồng và chăm sóc nhãn tại các hộ điều tra	44
3.2.3.	Tình hình sâu bệnh hại nhãn tại các hộ điều tra	48
3.3.	Đánh giá hiệu quả sản xuất cây nhãn tại các hộ điều tra	50
3.4.	Những thuận lợi, khó khăn, cơ hội và thách thức trong phát triển cây nhãn tại huyện Sông Mã.....	57
3.4.1.	Thuận lợi	57
3.4.2.	Khó khăn	57
3.4.3.	Cơ hội.....	58
3.4.4.	Thách thức.....	59
3.5.	Mục tiêu và một số giải pháp phát triển cây nhãn trên địa bàn huyện Sông Mã	59
3.5.1.	Mục tiêu sản xuất đến năm 2020	59
3.5.2.	Một số giải pháp phát triển cây nhãn.....	60
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....		62
1.	Kết luận	62
2.	Khuyến nghị	64
TÀI LIỆU THAM KHẢO		66
PHỤ LỤC		

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

BVTV : Bảo vệ thực vật

HTX : Hợp tác xã

DANH MỤC BẢNG

Bảng 3.1.	Diện tích và sản lượng cây ăn quả trên địa bàn huyện	34
Bảng 3.2.	Diện tích đất trồng nhãn huyện Sông Mã giai đoạn 2016 - 2018 ...	36
Bảng 3.3.	Diện tích, năng suất, sản lượng nhãn tại huyện Sông Mã giai đoạn 2016 - 2018	37
Bảng 3.4.	Một số đặc điểm của các hộ trồng nhãn	43
Bảng 3.5.	Đặc điểm vườn nhãn tại các hộ điều tra	44
Bảng 3.6.	Tình hình sử dụng phân bón cho nhãn.....	46
Bảng 3.7.	Tình hình sâu bệnh hại nhãn	49
Bảng 3.8.	Công lao động cho sản xuất nhãn	51
Bảng 3.9.	Chi phí vật tư cho sản xuất 1 ha nhãn/năm.....	53
Bảng 3.10.	Chi phí cho sản xuất nhãn trong năm	54
Bảng 3.11.	Sản lượng và giá bán nhãn bình quân tại các xã điều tra	55
Bảng 3.12.	Lợi nhuận của các hộ điều tra	56

TRÍCH YẾU LUẬN VĂN THẠC SĨ

1. Tên tác giả: Bùi Hoàng Dũng
2. Tên luận văn: **“Đánh giá thực trạng và đề xuất giải pháp phát triển cây nhãn tại huyện Sông Mã, tỉnh Sơn La”**
3. Chuyên ngành: Phát triển nông thôn Mã số: 8 62 01 16
4. Cơ sở đào tạo: Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên
5. Mục đích nghiên cứu

Đánh giá được thực trạng của việc sản xuất nhãn đồng thời thấy được những tồn tại trong sản xuất từ đó đưa ra một số giải pháp nhằm phát triển sản xuất nhãn đạt hiệu quả, nâng cao thu nhập cho các nông hộ sản xuất nhãn trên địa bàn huyện Sông Mã.

6. Phương pháp nghiên cứu

- Điều tra, thu thập thông tin từ các cơ quan chức năng; khảo sát, lấy thông tin, số liệu từ thực địa thông qua phỏng vấn, điều tra bằng bảng hỏi.
- Áp dụng các phương pháp phân tích thống kê toán học để xử lý số liệu và đánh giá kết quả đảm bảo yêu cầu khách quan và độ chính xác cho phép với sự hỗ trợ của phần mềm Exel, SPSS.

7. Kết quả nghiên cứu chính

- Tình hình và thực trạng sản xuất nhãn trên địa bàn huyện Sông Mã, diện tích, sản lượng nhãn trong các năm 2016, 2017, 2018.
- Đặc điểm các hộ trồng nhãn; kỹ thuật trồng và chăm sóc; tình hình sâu bệnh hại nhãn; tình hình thu hoạch, bảo quản, chế biến nhãn.
- Đánh giá hiệu quả sản xuất nhãn trên 1 ha: chi phí vật tư, giá trị công lao động, sản lượng nhãn hằng năm, giá bán và lợi nhuận thu được trong việc sản xuất nhãn.
- Điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội, thách thức trong việc phát triển sản xuất nhãn. Từ đó, đưa ra mục tiêu, giải pháp để phát triển sản xuất đạt hiệu quả, đem lại thu nhập cao cho người nông dân.

8. Kết luận chủ yếu của luận văn

- Nhãn khá dễ trồng, không đòi hỏi kỹ thuật quá cao, là loại hoa quả có giá trị dinh dưỡng và hương vị thơm ngon nên rất có tiềm năng phát triển tại huyện Sông Mã nói riêng và tỉnh Sơn La nói chung. Năng suất và sản lượng nhãn tăng nhanh qua các năm, mang lại thu nhập ngày càng tăng cho các hộ trồng nhãn.

- Trình độ kỹ thuật sản xuất nhãn chưa đồng đều, một số hộ còn mang nặng tập quán sản xuất cũ, đội ngũ cán bộ kỹ thuật chưa nhiều, chưa đáp ứng được yêu cầu đặt ra. Do chi phí sản xuất nhãn lớn, đời sống còn gặp nhiều khó khăn nên một số hộ chưa mạnh dạn đầu tư để phát huy tiềm năng của cây nhãn, đặc biệt việc bón phân đúng kỹ thuật để ổn định năng suất, chất lượng sản phẩm, thị trường tiêu thụ nhãn vẫn còn bấp bênh, không ổn định khiến người dân chưa thực sự yên tâm và tin tưởng vào sản xuất nhãn hàng hóa. Cần đầu tư quảng bá thương hiệu “Nhãn Sông Mã” kết hợp chú trọng phát triển chất lượng nhãn sẽ đem lại hiệu quả cao cho người nông dân hướng tới phát triển kinh tế bền vững.